SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2011

av Johan Büser och Ingrid Andreae (båda S)

Rättvisare regler vid vuxenadoption

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och modernisera lagstiftningen om vuxenadoption så att den bättre speglar dagens familjekonstellationer och ger vuxna större möjlighet att påverka vilka som ska vara deras juridiska föräldrar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Familjer ser i dag annorlunda ut än för 50 år sedan. Många barn växer upp med en bonusförälder eller styvförälder som tar stort ansvar och i praktiken fungerar som mamma eller pappa under hela uppväxten. När barnet blir vuxet finns en möjlighet att låta den personen adoptera honom eller henne, så att det också syns juridiskt vem som faktiskt har varit förälder.

Men lagstiftningen är inte tillräckligt anpassad till de olika familjer som människor lever i. Vid vuxenadoption kan den vuxna personen inte fritt välja vilka rättsliga föräldrarelationer som ska finnas kvar efter adoptionen.

Makar och sambor får som huvudregel endast adoptera gemensamt. Det finns undantag, bland annat när någon adopterar sin makes eller sambos barn. Om en tidigare bonusförälder har en ny partner kan huvudregeln däremot innebära att även den nya partnern måste delta i adoptionen, trots att den vuxna personen inte har en föräldrarelation till honom eller henne.

Det kan leda till orimliga konsekvenser. En vuxen person kan vilja bekräfta relationen till en bonuspappa som har funnits där under hela uppväxten och samtidigt behålla sin mamma som juridisk förälder. Om bonuspappan numera lever med en annan person kan reglerna försvåra en sådan lösning. Den vuxna personens faktiska familjerelationer får då stå tillbaka för adoptivförälderns nuvarande familjesituation.

Lagstiftningen om vuxenadoption bör därför ses över och moderniseras. Vuxna bör få större möjlighet att påverka vilka som ska vara deras juridiska föräldrar efter en adoption. Översynen bör särskilt pröva hur en relation till en tidigare bonusförälder kan bekräftas utan att en befintlig rättslig föräldrarelation samtidigt behöver upphöra mot den vuxna personens vilja.

Ett sådant reformarbete måste ske med respekt för rättssäkerheten och adoptionens rättsliga konsekvenser, bland annat när det gäller arv och släktskap. Kraven på samtycke och domstolens prövning av om adoptionen är lämplig ska finnas kvar.

Lagstiftningen ska kunna spegla och stödja människors verkliga livssituationer. Den som i vuxen ålder vill bekräfta en varaktig föräldrarelation bör få bättre möjligheter att göra det utan att andra nära familjeband i onödan bryts juridiskt.

Johan Büser (S) *Ingrid Andreae (S)*